

האשה רבה פרק עשירי יבמות

צד.

עין משפט
נר מצוה

נח א מיי' פ"ג מהל' יבוס
הלכה ה סמג עשין נא
טוש"ע אה"ע סי' קנח
סעיף ג:

נח ב מיי פ"י מהלכות
גירושין הל' א סמג
לאוין קנא טוש"ע שם סימן
ו סעיף א וסימן קנ סעיף
ג:

ב ג מיי' פ"י מהלכות
 גירושין הלכה ט סמג
 שם טו"ש"ע שם סימן טו
 סעיף כז:

תוספות ישנים

ד"ש לה מגו ו'כמש"כ
 בחס"כ: לאיסור
 התרת לאיסור וכו' פ"ה
 לאיסור אשת איש ול"ג
 דא"כ הול"ל לאיסור מיתה
 ועוד דעל זה אנו דמין לומר
 אע"ג דנאמן באיסור אשת
 איש לא מהימנא והכל משום
 דמקטילי ויהי וכלא לפרש
 ולאסור כרת היינו להמירה
 ליבם ו'כמש"כ בחס"כ ד"ה
 לאיסור:

תוס' חד מקמאי (המשך)

[illegible]

דאפילו צומת בנק וואכ"ט מת צעליך קאמער דהא לא תיביע לך דכיון
דנאמנת לומר מת בעלי ואחייבם ולא חיישין דלמא משקרא משום
דמרחמא ליה דאי הוה לן למיחש דלמא לא דייקא שפיר משום דמרחמא
ליה וסמכה אעד אי"כ לא הוה לן להימנוה צומת בעלי ותחייבם דלמא

משום דמרחמא ליה אינה מנועת
מלדקדק שפיר ואע"ג דדייקא שפיר
מ"מ היא גופה לא מהימנא לומר
מת צנה ואחר כך מת צעלה שלא
האמינוה בזמן אלא במיתת צעלה
לאפוקה מחזקת איסור תש"א על
ידי דיוק שלה משום גנוגא אצל
לאפוקה מחזקת איסור ליבס לא ראו
להאמינה ואע"ג דדייקא שפיר ויש
להאמינה על ידי עד אחד (ס':)
ב' תיבעי דך יבמה לערמא. דהתם
איכא למימר טפי דלא דייקא שפיר
משום דסניא ליה אע"ג דמשום דמרחמא
ליה לא שקה מלמדיק משום דסניא
שקה טפי בגדולה שגאת השוללות
מאהבת האוהבות ושכיח טפי דסניא
ליה מדמרחמא ליה כדמשמע בסוף
האשה שלום (לקמן דף ק"ו. ודף ק"ס):
ועוד שיותר קשה לה כשפסול לפניו
כשזוגה איתו ממה שנוח כשאוהבת
אותו כשאוהבת אותו אין לה כ"כ נוח
כשפסול לפניו כי שמא יחלוק ואפילו
יבטוס אינה שמהה כל כך כי הרהר
לה למצוא כיוצא בו או טובים ממנו
אצל אם שזוגתו אינה יכולה להנצל
ממנו להנשא לאחר אם לא יחלוק ועל
כרחק נריכה לינשא לשני לה או
תתענג להכי מיבעיא ליה אי עיקר
טעמא הוה משום דדייקא והכל לא
דייקא שפיר ואי טעמא משום דצדדא
לאיגלויה הוה איכא למתקן לדיוקא
פורתא ה"נ דייקא קלת אע"ג דסניא
ליה וא"ת ומאי קמיבעיא ליה והתנן
בהאשה שהלכה (סס) שהיא נאמנת
לומר מת צעלה ואח"כ מת צנה כיון
דאינה מהימנא כ"ש עד אחד וי"ל
דאינה מהימנא משום דלית לה מיגו
דאי צעלה אמרה שמת צעלה ושקמה
מזן אצל צעד איכא למיחש שמא
שכרוהו (ס') או שזוג איתו או היא עצמה
חשודה לקלקלה היכא דמסמכה עליה
ולא דייקא שפיר ולכן אין להאמינה
כמותה דאינה אית לה מיגו ואינה לית
ליה מיגו דסבר אי אסדינא אצבעל
לחודיה לטעמה דמת הבן מחקור
אזיה מת רשעון ולא אוכל לקלקלה
אצל אי אסדינא אסרויהו אצן וצעל

ד בהקדמתו צ"י אחת איכא למיבצי לקמן עד אחד בקטטה ועד
צ"י צ"י אי עיקר טעמא משום דדייקא וצעינן דיוקא רבה או עיקר
י סמכין אדיוקא וטובא כי הנהו:
ספרא מגופה הוה ליה לאקשוו יתאך עד אחד נאמן לומר מתה אחותה
להאי נאמנא לאחרינא ואמר ר"י דהוי מצי לדחויי גבי אשה שיך
מתה אשתא ישא אחותה הלא חזינא דבעיא לאינוכיו ליה דלא
י"כ לא מהימן עד אחד במתה אחותה שזכנא לביתה ואפילו שיך זה
ספירשתי לעיל (דף 35: ד"ה עד) דנשים מורגלות לדקדק ניהא:
מן דפ"י לעיל (דף 35: ד"ה אצל) **לאיסור** ברת התרת. פרי"ד דעד
ס דמרחמא ליה לאיסור לאו לא כ"ש דלא אמרינן משום דסניא ליה
שא אין נראה לר"י דהתם ליכא טעמא למימר דלא מדיוק כי
י"ג דמרחמא ליה ואינה נאמנת לומר מת יצמי משום דסניא ליה:
ואע"ג

2"

דסניא ליה. ליבס: והולד ממור. כר"ע: צעדי הומה. שהאחרונים היינו את הראשונים ואמרו עמנו היינם דרחמנא הימנינה דכתיב ודרשו השופטים היטב והנה עד שקר (דברים יט) ומוקמינן ליה בעמנו היינם במסקנת מכות (דף ה:). שאינם לזיהא. ואינא צלעלה: סיפא דקסאי כו'. הא עד

אחד מהימן בתמייה מי מהימן עד
אחד לומר מתה אשתך לישא אחותה:
אלא. לא מידוק מיניה הא עד אחד
מהימן דהיא גופה איצטריך לאשמועין
דלא מהימנא ואליצא דר"ע איצטריך
דסד"ר השולח ואמר ר"ע יש ממזר
ומיכמה לאזיל חיישא אקלקולא וכי
אמרה מת יצמי תנשא קמ"ל דלא
מהימנא משום דזימנין דסניא ליה
וכדאמרינן אכל גבי צעלה לא אמרי'
סניא ליה. ואית דגרס קמ"ל דאקלקולא
דידה חיישא כגון מת צעלי דאי אמי
צעלה אמרינן תלך מזה ומזה וכל
קלקולא דמתניינין זה הלכך מהימנא
אקלקולא דזרעה בגון מת יצמה דאי
נמי משקרא לא מקלקלא אלא זרעה
ואפילו לר"ע לא חיישא ולא נהירא לי
דהא לר"ע היא גופה מקלקלא בכל
קלקולי דמתני' כדתנן בתוספת גיטין
(דף ע. ב.) ועליל בשמעתינן מייחנין לה
בתיובתא הכונס את יצמה והלכה
לרעה וינסת כ"י תלך מזה ומזה וכל
הדרכים הללו זה ואוקיימנא כר"ע
אלמא ביצמה לשוק נמי אית לן כל
הני קלקולי ועוד אי איהי לא מיקלקלא
למה לי למיתנייה כלל הא מסיפא
שמעינן דאקלקולא דזרעה לא חיישא
דקמתי אינה נאמנת לומר מתה
אחותי שזכרנא ליתיה והני ודאי לדברי
הכל שמוזכרם ניניה וקמתי דלא מהימנא
וכ"י שמת יצמי דחיבי לאזין צעלנא
ניניהו אלא הא איצטריך לאשמועין
דא"ג דהיי מיקלקלא דתלך מצעלה
ומיכס לא מהימנא משום דזימנין
דסניא ליה: לאיסור כרס. לומר מת
צעליך הנשאי: לא נתגרשה אלא
מאישה. כגון שכתב לה גט ואמר לה
הרי את גושלת ממני ואי את מותרת
לכל אדם שלא נתגרשה וזו לגמרי אלא
מאישה נפרדה: פסולה לכהונה. אם
מת והותרה לינשא: ה"ג והיינו ריח
בגט דפוסל בכהונה: ברתני'
מוסרס לתזור לו. דקדושי שניה איין
כלום והרי היא כזונה ואמר בגמ'
(לקמן עה.) אותה שכינתה אוקרסתה
ואין שכינת אחותה אוקרסתה:
ומותר

כִּי שָׁמְעָה נָמִי דַמְתָּ בֵּן סִמְכָה עֵילוּאִי וּמִיָּקִלְקֵלָהּ וּחְפִּילוּ מֵהִמָּן כֹּאֵן
אֶחָד בְּמַלְחָמָהּ לִדְיָכָה לְמִימֵר דִּהְכָּה דִּיִּקְאָה טִיפִּי מֵהָהֶם וְהָהֶם נָמִי
טַעְמָה מִשּׁוֹם דַּעֲבִידָה לִּפְגִּילוּי וְלִי
וְלִישַׁעֲמִיד סִפָּא דְרַתְנִי אִין הָאִישׁ נֶאֱמָר בּוֹ וְאִם לֹא לְמִידָק
שִׁתְּכֶם לְבִיתָה דְמֵאִי עֵיגוּנָה שִׁיךְ הָהֶם דָּאֵס לֹא מִינְסָה
לּוֹמֵר עֵיגוּנָה אִפְּלוּ בְּכִי הָאִי גּוּוֹנָה דְשִׁמְנָה לֹא תַמְנָה אֲדָם שִׁשְׁאָנָה אֲדָם
מִשּׁוֹם גְּבִרָה קֹאחִי הָאִי עַד כְּדַמְשַׁמַּע לִישָׁנָה וְאִם מִ"מ יָכוֹל לְדַקְדֵּק
עֵיגוּנָה דִּהָא לֹא דִיִּקְאָה הֵכָּה כִּיּוֹן לִינִיָּה חוֹמֵר בְּקוּפָה וּפְגִי מִמֶּנָּה
לְרַבִּי עֲקִיבָא אִיצְטְרִיד. לְהַבִּין לֹא אִיצְטְרִיד אֲעָ"ג דִּהּוּ מִמּוֹר מִדְּכָה
אֶחָד נֶאֱמָר לּוֹמֵר מֵת צִלְעָה שִׁתְּמִינִסָּה וְאִם לֹא דִלָּךְ דִּיִּקְאָה מִמֶּנָּה
לֹא דִיִּקְאָה אֲבָל מֵהַ פְּסִירֵי צִקְוֹטֵרֶס לִיאֲסוֹר אֲדָם מִתֵּת צִלְעִין
הֵכָּה דְסִקְלָה לִיהִ: **הִיא עֲצָמָה תּוֹבִיחָה**. דְּנֶאֱמָנֶת לּוֹמֵר דְּתַמְיִסָּה

מסורת הש"ס

(א) קדושין סו, (ב) לקמן
קיס, (ג) ס"א אין זה,
(ד) לעיל מב. [לקמן קס:],
(ה) גי' ר"ף ור"ש אמר
רב, (ו) לעיל נב. גיטין פב,
(ז) [דף נא:], (ח) עי' ברא"ש
כאן סי' ד,

תורה אור השלם

1. אִשָּׁה זֹנָה וְחִלָּלָהּ לֹא יִקְחוּ וְאִשָּׁה גֵרוּשָׁה מֵאִשָּׁה לֹא יִקְחוּ בִּי קֹדֶשׁ הוּא לֵאלֹהֵינוּ:

הגהות הב"ח
(א) גמ' חיישא אקלולא
ודייקא קמ"ל כ"ל ותיבת
דזרעא נמחק: (ב) הו"ב
ד"ה כי תיבני וד"ה כי
תיבני לך למשרי יבמה
הד"א:

תוס' חד מקמאי

ליה אלא דייקא ומינסב
 חלקיב גבי דער אחר
 קיימט בחוקתו חזקתו לשוק
 כגון שהלכה היא וכנה
 בעלה למה' ואמר דע
 א' מת בנה ואח"כ בעלה
 תיכנס. כי חזיב ע"ל
 למישרא ריבמה לעלא
 מ"ט דער אחר מושב
 דמלתא דעברא אינלוי
 אל משק הכא נמי אל
 משקו או דלמא טעמא
 דער אחר מושב דייקא
 ומנסב הוא ארין דומינן
 דסניא ליה אל דייקא
 ומנסב ואח"כ ר' עמר
 דער נאמן לומר מת
 אשתו שישט את אחותה
 ואצ"ל דמלתא דאצ"ל
 אינלוי או חז"ק טעמא
 דער אחר מושב מלתא
 דעברא אינלוי או
 אל משק ומושב עיננה
 הקולו בה רבנן הכא נמי
 אל משק. א"ל רב ששת
 תניחור אמר לה מת
 בעלה ואח"כ מת בה
 ונשאת ואחר כ' אל
 חלוף הדברים תצא וחולד
 מוזר מושקאן ומאחרון
 ה"ו אינלמי אתר ותר
 סוף חזית דסמכת אתי
 סמך אתר מוזר (דא)
 (פס) [דא] מוזר (דא)
 (פס) הוא וכו' אל דק
 הוא מדקתא סיפא ומוזר
 ראשון מוזר ואחרון
 אינו מוזר מלתא ש"מ
 דקוק קאמי אל (ב) אל
 יחוש' וטעמא דאתו
 בתרי ובתרי ואחשיתו
 דאן אתי מוזר ואחרון
 לא לעילא תרי ותר
 ובער דמוק: קוש' ל'
 רב ששת דומינן ל'
 בעיר הכהנה למה לי
 למשפטא ממת' הוא כפ'
 פשוטו כיבנה אחרין
 דאפלו אחי מהימנא
 דתן התם אחר שהלכה
 אחי ובעלה ובנה מלכה
 ובאת ואמרת מת בעלה
 ואחר כ' בנה נאמתי ל'
 דלמא מת' כגון שהעידו
 עדים שבעת הולד הבן
 לא ידעי' וי' מיתויה מ'
 ראשון ובכ"ה כשאמרה
 האשה מת בעלה ואח"כ

בנה נאמנת אבל היכא דלא שמעו במיתת הבן והבעל לעולם אימא לך דלא מהימנא להכי

(א) לכאורה צ"ל אלא לאו בחד וטעמא דאתו צי תרי ואכחשוה וכו' ואולי הי' לו גירסא אחרת בבא.